

TUSSEN TROTS EN SCHAAMTE

Joost Vos
Jan Nap
Christiaan Los

Rijker Verantwoorden

DEBRIEFING

We hadden een man die duiven verdrinkt. Hij vangt ze, stopt ze in een kooi en laat die kooi dan zinken. Een jonge toerist die zoveel had gedronken dat hij Pools ging praten, wat best knap is voor een Canadees.

Huiselijk geweld. We kwamen aan, mevrouw lag als het ware als een schild om haar baby gekruld, haar vriendje bleef maar slaan. Hebben we dus afgevoerd, met warmte, liefde en geduld.

Een oude dame met gordijnen dicht, buurman had melding gedaan. Die bleek gezellig uit logeren. Daarna aanrijdinkje met letsel en hormonen in het spel. Omstanders even regisseren, beide heren meegenomen.

Toen die schoten op het bouwterrein, daar even gaan kijken, bleek vuurwerk te zijn. Verdachten op heterdaad betrapt: twee blonde jochie's van acht en negen. Gepreekt en gratis thuisgebracht.

Ester Naomi Perquin (2018)

Met toestemming overgenomen uit de bundel: Lange armen | Gedichten over de politie, Uitgeverij van Oorscot, Amsterdam

Inhoud

1.	De weerbarstige vraag naar goed politiewerk	4
2.	De operationele politiepraktijk	6
3.	Trots en schaamte	8
4.	Verantwoorden in de verdrukking	10
5.	Aan de slag!	14
6.	Hoe gaat het eigenlijk met mijnheer Sisyphus?	18
	EPILOOG	19
	Betekenisvol Sisyphuswerk - rijker verantwoorden in relationeel perspectief	
	BIJLAGEN	
1.	Je aanpak helder maken	21
2.	Buurten	22
3.	Buitenspiegel	23
4.	De trechter van Vanderdriessche	24
5.	Reflectie	25
	Bronnen	26
	Colofon	27

1

De weerbarstige vraag naar goed politiewerk

Stapvoets rijdt een koppel agenten door de wijk, hun ogen ontspannen speurend over straat. De weg is eenrichtingsverkeer. Links staan de auto's dwars op de rijrichting geparkeerd. Dan remt de agent die achter het stuur zit. Hij stopt vlak naast een auto die met de achterkant naar de weg geparkeerd staat, drukt zijn raampje omlaag en pulkt aan een stukje duct tape, waarmee het nummerbord van die auto onklaar is gemaakt. Hij trekt het los, sluit het raam en trekt rustig op. Er wordt niets gezegd, niets geschreven. Wat rest is een sfeer van verstandhouding: 'We kunnen niet van ze winnen, maar zij kunnen ook niet van ons winnen.'

Dit is de zesde publicatie voor de politie over rijker verantwoordden. Rijker verantwoordden heeft naam gemaakt bij de politie en het heeft ook op veel plekken een goede reputatie. Het wordt gezien als iets zinvols en ook als iets dat inspiratie kan brengen. In projectmatige aanpakken, zoals de aanpak van ondermijning, weten we dat mensen er plezier aan ontlenen en dat het handvatten biedt.

Voor dit boekje deden we onderzoek naar rijker verantwoordden in blauwe teams. Dit zijn de teams voor basispolitiezorg zoals toezicht, preventie, verkeer, researchwerk en hulpverlening. Daar lijkt het wat minder makkelijk te liggen met rijker verantwoordden. We vonden maar liefst drie eenheden die zin hadden om mee te doen. Maar we hadden bescheiden opbrengsten. Nergens ontstond grote energie om rijker te verantwoordden. Er is iets weerbarstigs aan rijker verantwoordden over het blauwe werk.

'Klassieke verantwoording sluit niet aan bij de trots op het politievak.' Die uitspraak reist al zo'n tien jaar met ons mee. We gebruiken die zin als een bemoediging om tot rijker verantwoordden te komen. We denken dat rijkere verantwoording beter aansluit bij die trots dan armoedige (cijfermatige) verantwoording. Maar deugt dat wel? Hebben we misschien wat al te gemakkelijk gedacht dat het probleem ligt bij de cijfers? In dit onderzoek zien we dat de wens tot verantwoording zelf ambigue is.

Het is niet de armoedigheid van de verantwoording die slecht past bij de trots op het politievak, het is de verantwoording zelf die er slecht bij lijkt te passen.

De vraag naar verantwoording in de operationele politiepraktijk is ogenschijnlijk vanzelfsprekend. Hij wordt gerechtvaardigd door aanzienlijke budgetten (8 miljard) en bevoegdheden (zwaardmacht). Maar is het niet ook als de vraag aan Sisyphus die, volgens de Griekse mythologie, bezig is om een zware steen een eindelooze berg op te rollen? Vanuit het dal komt een journalist vrolijk aanhuppelen: “Gaat het een beetje, mijnheer Sisyphus? Goed bezig vandaag?” Mijnheer Sisyphus heeft de neiging opzij te stappen, de steen te laten rollen, journalist weg, vraag weg en opnieuw... Maar ja, dat doet hij natuurlijk niet.

Mijnheer Sisyphus heeft een onmogelijke taak. Die heeft hij gekregen als straf, voor wat eigenlijk? De taak van de politie lijkt soms ook onmogelijk. Zij kan nooit het land veilig houden als de samenleving daarin niet zelf haar verantwoordelijkheid neemt. Politiemensen ervaren dat dagelijks. Het roept naast trots ook gevoelens van schaamte en onmacht op. En toch blijven we vragen om verantwoording.

In dit boekje gaan we op zoek naar trots op het politievak en de weerbarstigheid van de vraag naar rijker verantwoorden. We doen dit vanuit de overtuiging dat het handelen van de politie waardevol is in zichzelf. En dat het de moeite waard is om de puzzels van de samenleving en van dat handelen bespreekbaar te maken.

2

De operationele politiepraktijk

Als we op zoek gaan naar goed politiewerk dan komen we al snel uit bij alledaagse bezigheden van politiemensen. Natuurlijk zijn er grote zaken die een grote inzet vragen en die de landelijke pers halen, maar de bulk van het werk zit in kleine en gewone dingen.

Noodhulp

Mooie oogst van het werk is natuurlijk een heterdaadje, de-escalierend optreden bij een conflict of een succesvolle reanimatie. Maar het werk zit helemaal niet zo vol met zulke mooie oogst. Het openingsverhaal van dit boekje wijst naar heel andere soorten praktijken. In gesprek over het openingsverhaal komen tal van voorbeelden naar voren van het kat-en-muisspel dat de politie soms speelt. Je plakt een tag onder een auto en volgt die, tot je plotseling aan het signaal ziet dat de tag is ontdekt en in de plomp is verdwenen. Zulke verhalen worden met een brede lach gedeeld, het is onderdeel van het spel.

Tijdens een actie, op zoek naar een winkeldief, constateren collega's dat de vogel is gevlogen. Ze besluiten

camerabeelden bij omliggende winkels op te gaan vragen. Net op weg worden ze aangesproken door een dakloze man. Na zijn vraag om geld wordt hij geduldig te woord gestaan. Ze verwijzen hem naar de opvang en daarna vragen ze hem of ze hem nog ergens anders mee kunnen helpen. De man wordt behandeld als een gelijke, respectvol en vriendelijk. Dat patroon herhaalt zich die dag nog een paar keer. Je kunt je wel druk maken over zoiets als die camerabeelden, maar onderweg komen de volgende vragen ook weer op je pad. En die verdienen ook aandacht.

Tijdens de briefing wordt een klusje uitgedeeld. Niemand ziet er veel in, maar ja, kennelijk moet het gedaan worden. Het koppel dat de klus krijgt toebedeeld stapt in de wagen. Eerst maar eens wat te eten scoren. Er wordt uitgebreid overlegd waar ze een lunch gaan halen. De rest volgt later. Ook dat is onderdeel van het voortdurende spel van prioriteiten.

De bovenstaande voorbeelden lijken misschien wat willekeurig. Ze volgen uit observaties van de politie in actie tijdens de noodhulpdienst. Iedereen die het werk van de politie kent weet dat zo'n dienst vol zit van dergelijke voorbeelden. Je bent beschikbaar en de tijd glipt als het ware door je vingers met alles wat je doet.

Context gedreven werken

Om daarnaast ook regie te hebben op de politie-inzet tijdens of rondom de noodhulp, werkt de politie met andere vormen van sturing, zoals context

gedreven werken. Daarin is het idee dat de operationele inzet ook gebeurt vanuit eigen doelen of ambities van de politie, al dan niet samen met haar partners. Je werkt aan die doelen. Als de noodhulp het vraagt laat je het eigen plan los en spring je in de actiestand voor de acute situatie.

Die doelgerichte inzet veronderstelt dat er een proces is met plannen en prioriteiten. En dat het gezag daar sturing aan geeft. Het boek Blauwdruk^[1] schetst in detail hoe bij de vorming van de nationale politie gesteggeld is over het gezag, landelijk, regionaal en lokaal. Dat gezag wil iets van de politie. Dat komt tot uitdrukking in acute situaties waarin wordt opgeschaald naar het gezag. En het komt tot uitdrukking in de cyclus van plannen en prioriteiten. In die cyclus ontstaan strategiedocumenten, eenheidsplannen, districtsplannen teamplannen, etc...

Als we naar die plannen kijken vanuit de bril van mensen uit de basisteams, treffen we verwarring en verwondering. Het is helemaal niet zo duidelijk hoe dat ingewikkelde spel verloopt met die plannen. De afstemming tussen de verschillende plannen is rommelig. Dat werkt ook door in de zeggingskracht van de plannen. Wat staat daar nou eigenlijk? Waarom is dat belangrijk? De plannen lijken helemaal niet zoveel betekenis te hebben voor de operationele teams. Als je context gedreven wilt werken dan lijkt dat het beste om dat te doen met korte lijstjes van personen of locaties die zijn geprioriteerd. En ook dan constateren

we dat niet alles lukt. In één van de basisteams rijden we door een straat met parkeeroverlast. Er staat een school en op momenten van in- en uitgaan raakt de hele verkeerscirculatie in de wijk ontregeld. Mensen zetten de auto stil op de gekste plekken. De politie besluit te handhaven; eerst waarschuwingen, dan boetes. En ze zoekt het gesprek met de gemeente over de weginrichting bij de school. Na verloop van tijd blijkt dat de weg niet anders ingericht zal worden. En mensen willen toch hun kinderen ophalen. Het is een gevecht tegen de bierkaai. Dan toch maar weer stoppen met handhaven.

De bovenstaande observaties stemmen niet direct vrolijk. Het schetst een beeld van een weerbarstige praktijk waarin je niet iedere dag iets goeds te melden hebt. Hoe zou je daarover verantwoordwoorden? Waarom? En tegelijkertijd zien we trots. Hoe zit het dan met die trots?

***Natuurlijk
zijn er grote zaken
die een grote inzet vragen
en die de landelijke pers halen,
maar de bulk van het werk
zit in kleine en gewone
dingen.***

3

Trots en schaamte

Trots wordt vaak benoemd binnen de politie. Dienders zijn trots op elkaar, trots op hun vak en trots op wat ze doen. Aan het slot van een groot interview in Trouw^[2] zegt korpschef Janny Knol: “Trots is inmiddels een beetje een afgezaagd woord, na veelvuldig gebruik verliest het op een gegeven moment zijn waarde. Dus zeg ik voldaan. Ik ben heel erg tevreden met wat wij dit jaar op de mat hebben gelegd.” Even later voegt ze toch toe: “Los van mijn zorgen over het uithoudingsvermogen van mijn organisatie, ben ik stiekem toch trots”. Peter Holla, politiechef van de eenheid Amsterdam, spreekt in de eerste zin van zijn introductiefilmpje op LinkedIn over zijn trots op Amsterdam. Zo toont hij waar hij staat. In een boekje over artikel 3 van de politiewet staat dat ‘het idee wat de politie voor de samenleving betekent, een bron is voor trots. Niet zozeer om de politietoek of om de opdracht aan de politie, maar om wat de politie toevoegt aan en betekent voor de samenleving.’^[3] Trots is een sterke emotie. Politiechefs gebruiken dat. Hun trots is wervend en verbindend. Waar anders zou je willen werken...?

Met haar boek ‘Trots - de filosofie van een emotie’, won Martha Claeys in 2024 de Socratesbeker. Ze presenteert trots als ‘de kroon op alle deugden’ (Aristoteles) én als de eerste van zeven hoofdzonden (Gregorius de Grote). Trots is dus mooi en krachtig, maar het kan ook in de weg staan. In haar boek benoemt ze drie vormen van trots.

Drie keer trots

Een eerste vorm van trots zien we bij de pioniers van het rijker verantwoord die we beschreven in ons boekje ‘Rijker verantwoord in verbinding’^[5]. We laten daarin zien hoe mensen in de aanpak van ondermijning op een vasthoudende en ondernemende manier hun kop boven het maaiveld steken. Zij tonen met rijker verantwoord wat ze zien in het veld en hoe ze met anderen daarnaar handelen. Zij zijn trots op hun vak en trots op het werk waarmee ze iets in beweging krijgen. Hun trots daagt uit, omdat mensen zich eraan willen spiegelen of zich ermee willen verbinden. Martha Claeys zegt dat zulke trots gaat over zelfwaardering. Het gaat om trots op iets dat je tot stand hebt gebracht. Je kunt trots zijn als je een mooie prestatie hebt geleverd. Daar hoort altijd een gezonde vorm van bescheidenheid bij, omdat je weet dat je soms wat geluk hebt gehad met de omstandigheden en met je talenten.

Een tweede vorm van trots zien we als we kijken naar het gezamenlijk optrekken van politieteams. Politiewerk is een stoer en moedig vak. Moed staat niet voor niets in de waarden van de politie. Je bent trots als politieagent

omdat je stand houdt in een wereld waarin je iedere dag weerbaar moet zijn én waarin je kunt komen te staan voor situaties waarin je weerstand te verduren krijgt. Dit omgaan met vijandigheid is onderdeel van het werk. Trots ontstaat omdat je onderdeel bent van een groep mensen die willens en wetens kiest voor dergelijk werk en die elkaar dekt als het er echt om spant. Claeys verbindt deze vorm van trots aan het begrip zelfrespect. Het gaat om trots op jouw identiteit in een (deels) vijandige omgeving. Voorbeelden van zulke trots vindt zij bijvoorbeeld ook bij Black Lives Matter (trots op je huidskleur), of bij Gay Pride (trots op je seksuele geaardheid). De trots is niet verbonden aan je prestaties, maar is gericht op gelijkwaardigheid van jouw identiteit, tegen de druk van de samenleving in.

Trots en schaamte

Hier willen we het vooral hebben over een derde vorm van trots. Het is trots die hoort bij schaamte. Schaamte is er vaak in het politievak. Je kunt het niet altijd goed doen. Je hebt een taak die veel groter is dan je ooit waar kunt maken. Een buurthuis trekt veel publiek en mensen ervaren overlast in de wijk. De politie moet het maar opknappen. Alsof zij de buurt veilig kan houden. Buurtbewoners, jongeren en ook de gemeente doen er niets aan, maar niemand heeft het daarover. En dan schrijft de pers toch maar weer eens op dat de politie onvoldoende handhavend optreedt... Schaamte kan er ook zijn over de kwaliteit van jouw eigen werk. Niet alles gaat goed. Je bent niet altijd in bloedvorm. Er zijn van die dagen dat

het niet loopt of waarop je eigenlijk niet veel tot stand hebt gebracht. Dan is er altijd de vrees dat je ontmaskerd zult worden en dat blijkt dat je ook maar een gewone jongen, een gewone vrouw, een gewoon mens bent in een gezaghebbend uniform. En tóch kom je de volgende dag weer naar je dienst en ben je trots omdat je overeind blijft tussen al dat gedoe. Claeys noemt dat zelfliefde. Jouw werk schiet tekort in de ogen van anderen en soms ook in jouw eigen ogen. Desondanks vier je wie je bent. Je bent trots op je volharding. Zo houd je jezelf overeind.

Claeys schrijft dat deze derde vorm van trots vaak te weinig wordt gezien én dat juist deze vorm van trots super belangrijk is. In dit onderzoek zien we dat juist deze vorm van trots krachtig wordt herkend bij de politie. Datzelfde zien we trouwens ook in andere publieke sectoren: niet alles gaat goed. En toch ga je door. Op zulke dagen heb je niet veel zin om je te verantwoorden. En toch vinden we dat een goed idee...

Dan is er altijd de vrees dat je ontmaskerd zult worden en dat blijkt dat je ook maar een gewone jongen, een gewone vrouw, een gewoon mens bent in een gezaghebbend uniform

4

Verantwoorden in de verdrukking

We zien een rijke politiepraktijk. En we zien trotse mensen. Op het eerste gezicht biedt dat energie genoeg om daar iets van te tonen, toch? Dat is eigenlijk steeds weer de verwachting waarmee we worden uitgenodigd om een verkenning te doen met rijker verantwoordenden over de operationele politiepraktijk: 'Kunnen we beter laten zien wat we doen en hoe goed we het doen? Wat kunnen we tonen van de noodhulp en van de doelgerichte inzet?' Om het vertrouwen te winnen van burgers, partners en politiek, om hen in beweging te brengen en ook voor het eigen leerproces van de politie.

En toch blijkt de praktijk weerbarstig. Eerst denken we dat het vooral ligt aan tijdgebrek, maar als we een laag dieper spitten, komen we uit bij de schaamte en onmacht van het vak. Wat we doen lijkt altijd ontoereikend en wordt toch niet gewaardeerd...

Geen tijd...

Bij een basisteam zijn we welkom om te werken aan rijker verantwoordenden. Om aansluiting te vinden bij de praktijk, starten we bij de briefing en daarna rijden we in de ochtend mee met een

koppel agenten. In de middag zullen we met hen en met de teamchef spreken over rijker verantwoordenden. Het gesprek start een kwartier te laat. Alleen de teamchef is er. Na een paar verkennende woorden houdt de chef even stil. Hij vraagt of we de foto van het steekincident niet hebben gezien. Aan het begin van die middag is er een heftig incident geweest waarbij precies de twee collega's zijn betrokken met wie wij die ochtend hebben opgetrokken. Hoe kan het dat wij dit verhaal hebben gemist? Alles staat in het verdere gesprek in het teken van de impact van dit incident. Over rijker verantwoordenden hebben we het die dag niet meer gehad. Het werk kan soms heftig zijn. Dan keert de aandacht naar binnen. In de hitte van het moment is verantwoordenden even niet aan de orde. En op een later moment is er alweer een nieuwe actualiteit die de aandacht vraagt... Rijker verantwoordenden is een goed idee, maar nu even niet. Daarin was het bovenstaande voorbeeld geen incident. We maken het keer op keer mee. Steeds lijkt rijker verantwoordenden een sluitpost te zijn. Dat blijft zo, tot aan het einde van ons actieonderzoek. Tot aan het laatste gesprek in de laatste eenheid waarmee we optrokken, zien we dat tijdsdruk een last op de schouders is.

Geen zin...

Maar is dat ook de echte reden waarom we niet goed verder komen? Gaandeweg vragen we ons af of het misschien ook komt door de manier waarop men kijkt naar onze aanwezigheid, door de vragen die we bewust en onbewust oproepen. In ons

denken en spreken over rijker verantwoordenden hebben we het over de kwaliteit van het werk en het leveren van de best denkbare politiestaat.^[6] We presenteren verantwoordenden als het tonen hoe je je verantwoordelijkheid neemt.^[7]

Een teamchef geeft ons terug dat de vraag of de politie het werk wel goed doet en of ze het best denkbare werk heeft geleverd, al gauw te zwaar klinkt. “Je doet het naar eer en geweten”, zegt ze, “en in het besef dat je steeds tien ballen hoog te houden hebt. De buitenwereld is complex en ingewikkeld. Je weet vandaag niet wat je morgen verwachten moet. Daarom voelt men zich al gauw aangevallen als je wilt praten over kwaliteit. Ikzelf ook.” Natuurlijk is er veel goed werk. Maar er is ook een hoop gepiel en geklooi. We hoeven ons daarvoor niet te schamen. Het werk is nu eenmaal niet zo dat je iedere dag aan de hoogste standaarden voldoet.

En zelfs als de beste mensen hun beste inzet geven, dan nog moet je vaak machteloos toezien dat de samenleving zijn eigen weg gaat en dat politici en media er een eigen draai aan geven. Nina Kooijman, voorzitter van de Nederlandse Politiebond, ziet kritische reacties van politici op het politietoedreden bij het geweld in Amsterdam in de week van de voetbalwedstrijd Ajax - Maccabi Tel Aviv. Zij toont zich verontwaardigd: “Je staat er niet zomaar, je hebt 15 uur inzet gedraaid en doet er alles aan om rust en veiligheid te creëren. De politie heeft ook veel geweld weten te voorkomen,

maar je doet het nooit goed genoeg. Het is woest makend, je verwacht eerder rugdekking van politici dan een trap na.”^[8]

Rijker verantwoordenden lukt, als het begint bij de erkenning dat het werk ontegenzeggelijk betekenisvol is.

Iedere geholpen burger is er één. Ieder handhavend optreden draagt bij aan het stellen van de norm. Iedere opgespoorde verdachte helpt bij het onderhoud van de rechtstaat.

Erkenning en waardering

In dit onderzoek leren we dat erkenning en waardering een belangrijke stap is voordat we het gaan hebben over rijker verantwoordenden. Dat geldt in de noodhulp en dat geldt ook bij alle doelgerichte inzet. Dat startpunt moet doorklinken als we het hebben over rijker verantwoordenden. Zo houden we de trots van politiemensen overeind.

Het gesprek over rijker verantwoordenden vraagt daarbij om een zekere lichtheid. Een toon waarin de verwachtingen open zijn en de bereidheid doorklinkt om oordeelsvrij te willen luisteren naar het werk van de politie. Dat geldt natuurlijk niet alleen voor trainers en begeleiders van het rijker verantwoordenden. Het geldt, meer nog, voor de ontvangers van de verantwoording.

Hoe kun je zorgen dat de verantwoording zo plaatsvindt, dat ontvangers ook met respect luisteren naar die verantwoording? Hoe zorg je voor een veilige setting waarin je open kunt spreken over het werk? En als de veilige setting niet lukt, wat vertel je dan wel en wat niet?

Waarom rijke verantwoording

Mooi als het zo kan, maar dan nog, waarom zou je het willen, dat rijker verantwoorden? Bij een recente presentatie van imago cijfers van de politie schrijft de minister van Justitie en Veiligheid in zijn kamerbrief dat 'hij trots is (alweer dat woord) dat politiemensen zich met een groot verantwoordelijkheidsgevoel inspannen voor onze veiligheid, of zij zich nu bezighouden met het bestrijden van ondermijnende criminaliteit, in contact staan met burgers in de wijk, of belast zijn met bewaken en beveiligen.'⁹¹ In de brief staat dat 'veel burgers vertrouwen hebben in de politie, dat het onveiligheidsgevoel blijft afnemen en dat er sprake is van een dalende trend van misdrijven.' (...) 'En tegelijkertijd blijven er uitdagingen bestaan.'

Er is dus vertrouwen en er zijn ook uitdagingen. De minister focust in zijn kamerbrief op de uitdagingen.

We adviseren de politie om in relatie met elkaar, met burgers, ketenpartners en gezag op dezelfde manier in gesprek te gaan. Maak de samenleving deelgenoot van de puzzels. Rijker verantwoorden draait niet om het met trots tonen wat goed gaat, maar het draait om het bespreekbaar maken van de

dingen die je ten diepste bezig houden én wat je eraan doet. Hoe toon je aan de wereld wat je ziet en wat je doet? Hoe kom je in gesprek over de uitdagingen van het werk? Welke prioriteiten zou de politie dan stellen? En wat verwacht zij van anderen?

Daarover zou je het gesprek aan willen gaan. Hoe zou dat eruit kunnen zien?

Het mag wat kosten

Als die voorwaarden geregeld zijn en als dat doel helder is, dan mag verantwoord ook tijd kosten. Dan kan het helpen om anderen te betrekken bij je werk. Dan kan je ook laten zien hoe je, vaak tegen de verdrinking in, problemen aanpakt. En hoe de samenleving mee kan doen om het land veilig te houden.

Rijker verantwoord is niet kleurrijk en met bombarie naar buiten treden,

maar bespreekbaar maken wat je ziet, wat je bezig houdt én wat je eraan doet,

om de ander er deelgenoot van te maken en om hem of haar te betrekken bij de oplossing

5

Aan de slag!

Tijdens een oefensessie met rijker verantwoordenden herkent een politie collega waar we op uit zijn. Hij vertelt dat hij met grote ambities is begonnen aan dit vak. Hij heeft mooie voorbeelden hoe hij creatief is geweest om collega's, burgers en ketenpartners in beweging te krijgen. Daar krijgt hij energie van. Maar hij stelt vast dat zijn creatieve hersenhelft al jaren droog staat. De workshop die we doen met het team waar hij onderdeel van is, lijkt nieuwe energie te geven en nieuwe kansen te scheppen.

In dit hoofdstuk geven we handreikingen hoe rijker verantwoordenden kan helpen om prioriteiten te stellen, om doelen te stellen, om beweging te brengen en om te leren.

Je aanpak helder maken

Bij de aanpak van ondermijning leerden we dat het rijker verantwoordenden pas gaat lukken als teams zich richten op het effect wat ze willen bereiken. We ontwikkelden het instrument van het verantwoordingsbeeld, met als uitgangspunt de theorie van verandering. Zo helpen we teams om na te denken over het waarom, waartoe

en hoe van hun aanpak. Van daaruit leggen we de brug naar het rijker verantwoordenden. Wat wil je tonen als dit je aanpak is, naar wie, wanneer? We beschreven deze methodiek in een boekje over ons actieonderzoek in Rotterdam Zuid.^[10]

In operationele basisteams deden we ervaring op met een verkorte werkwijze. In een workshop toonden we voorbeelden van rijke verantwoording en we stelden praktische en compacte vragen: Wat zie je? Wat wil je? Wat doe je? Wat laat je zien? Waar heb je de kans om te reflecteren op je werk? Voor mensen met de meest creatieve uitwerkingen haalden we koffie. Men raakte geïnspireerd door voorbeelden én een gedicht over politiewerk van Esther Naomi Perquin (pag. 2). Er ontstond een sfeer van creativiteit. Mensen kregen zin in dingen die men lang niet meer zo had gedaan. Er kwamen een paar baanbrekende ideeën. Soms was het eenvoudig en kon men gebruik maken van bestaande interventies waar men in deze context niet aan had gedacht: een escaperoom, een buurtbijeenkomst, een interview met de wijkagent, een vlog. Het is allemaal niet zo moeilijk.

Tijdens deze dag maakte het team de draai: verantwoordenden is niet zomaar iets wat erbij komt; het is een belangrijk onderdeel van iets gedaan krijgen. Als je iets wilt als politie, dan lukt dat alleen als je goed ziet wat er aan de hand is en als je dat goed kunt tonen. Dat zicht op de praktijk is de basis van je eigen leren en van het mobiliseren van anderen. (Bijlage 1)

Buurten (werkwoord)

Eén van de basisteams uit ons onderzoek was bereid te investeren in het organiseren van een buurt-bijeenkomst. We wilden tonen wat de politie ziet en doet en dan in gesprek komen over de prioriteiten en de betrokkenheid van inwoners. Er was een goede opkomst van 'usual suspects': vooral oudere witte mannen. Men waardeert de presentatie en er volgt een goed gesprek. Het ging over bekende thema's (jeugdoverlast, verkeer, inbraak) en er is ook begrip voor de thema's die de politie zelf belangrijk vindt (ondermijning). Op dat punt werden ook signalen gedeeld. In deze bijeenkomst werd veel over jeugd gepraat. Daarom organiseerden we een tweede bijeenkomst, nu met de jeugd zelf. De jeugdagente zette alle goede relaties in om jongeren aan tafel te krijgen. De opkomst was bescheiden. De jongeren waren in het begin behoedzaam en terughoudend, maar ze kwamen op een gegeven moment wel los. 'Tonen hoe je je werk doet' betekende voor deze jongeren vooral dat ze antwoord willen hebben op de vraag wat er gebeurt als je bijvoorbeeld dicht bij een incident probeert te komen of als ze worden betrappt op...'. De jeugdagente liep met jongeren naar buiten om wat fietslampjes uit te delen en daar legde hij de beste contacten en daar kreeg hij ook de meest waardevolle informatie. (Bijlage 2)

Buitenspiegel

Naast reflectie met burgers is het ook goed de kring groter te maken, zodat ook partners en ondernemers onderdeel worden van het gesprek over de

politie inzet. Al jaren geleden ontwikkelden we hiervoor de Buitenspiegel en die passen we nog steeds toe. We deden ervaring op met het bespreken van bijvoorbeeld de aanpak van autobranden in een woonwijk. Met gemeente, brandweer en jeugdwerk staan we stil bij de aanpak en de communicatie eromheen. Betrokkenheid van burgers zien we als heel wenselijk, maar het kostte moeite (hier en ook in andere casussen) om ze aan boord te krijgen. Ook zonder de directe aanwezigheid van burgers is het zinvol als eerste en uitvoerig stil te staan bij hun perspectief. Sommige deelnemers hebben goed zicht op de oordelen van burgers, zoals een agent die ergens uitsprak: "Het ligt niet aan ons gebrek aan aandacht voor de burger. De mensen zijn zat van onze aandacht, ze willen dat er wat gebeurt...". (Bijlage 3)

Trechter van Vanderdriesche

Plannen en prioriteiten ontstaan niet alleen met burgers, ondernemers en ketenpartners. Ze ontstaan ook in de relatie met het gezag. In een eenheid keken we mee met de jaarcyclus. We constateerden met elkaar dat de hele cyclus nogal instrumenteel werd ervaren. Eenheids- en districtsplannen waren omvangrijke documenten, vaak meer op het hoe dan op het waarom. Op dat niveau zagen we wel goede samenhang tussen de documenten. Maar de relatie met teamplannen was zwak. Zij werden vooral bottom-up gevormd. Daardoor ontbraken speerpunten uit de eenheid of het district. Soms waren die speerpunten er wel, maar onherkenbaar omdat ze

met heel andere woorden werden benoemd.

Doelen werden soms slechts met technische termen aangeduid: ‘Plan van aanpak MeMo (Medewerker Monitor)’. Daardoor ontbreekt inspiratie en mist de leiding de kans om met een pakkende titel te benoemen wat ze voor ogen heeft in de zorg voor en omgang met de medewerkers. In onze begeleiding en voor onze reflecties maakten we gebruik van de inzichten van Filip Vanderdriesche. Met zijn bijdragen over doelgericht sturen biedt hij inzichten en instrumenten die kunnen helpen om samenhang te brengen in doelen van het eenheidsplan, districtsplan en teamplan. Wij gebruikten zijn beeld van een trechter waarmee we doelen benoemen vanuit het ‘waarom’ en op ieder niveau praktisch maken. (Bijlage 4)

Doen

De bovenstaande instrumenten helpen om goede plannen te maken. Hier benadrukken we dat rijker verantwoord woorden vooral bestaat uit doen: het tonen van de praktijk in talrijke vormen. Veel dingen gebeuren allang bij de politie of zijn al veel eerder gedaan. Rijker verantwoord is dus niet een nieuw speeltje en het zoveelste nieuwe modewoord van de politie. Het bouwt door op bestaande praktijken van een politie die zichtbaar aanwezig is in de samenleving. Daarvoor is voldoende creativiteit. Er zijn genoeg mensen die geloven in een communicatieve aanpak. Maar we zien ook dat dat gedrag ondergesneeuwd dreigt te raken.

Er zijn voorbeelden te over: cijfers, een goed gesprek, een werkbezoek, een flyer, een gedicht aan de muur, een post op sociale media, een voorlichtingsbijeenkomst, een inhoudelijke rapportage, een compact leerdossier, een overzicht, een praktijkverhaal of een nieuwsbrief. De vraag is steeds aan wie je wilt tonen wat je ziet en wat je doet, waarom en wanneer. Rijker verantwoord kan echt slagen als die praktijken worden aangemoedigd. Het maakt niet uit onder welke noemer dat gebeurt. Niet ieder basisteam zit te wachten op nieuwe ‘modewoorden’. Noem het hoe je het noemen wilt. Maar begin; doe het!

Reflectie

De oproep om te doen is bij de politie nooit aan dovemans oren. Toch willen we daar niet stoppen. Reflectie vormt een belangrijk aansluitend element van het werk. Om dingen af te sluiten, te leren en weer door te gaan.

“Veel werkers in de uitvoering van de publieke taak zijn hun professionele leven begonnen als idealisten. Na jaren van hoge werkdruk, niet meewerkende cliënten, ongeïnteresseerde samenleving en belabberde arbeidsomstandigheden hebben ze nog steeds de behoefte betekenis aan het werk te ontlenu. Ze doen dat door hun beste inzet te reserveren voor een klein aantal casussen, een inzet die ze aan iedereen zouden gunnen als ze de bronnen en de energie hadden.” ⁽¹¹⁾

Agenten hebben veel handelingsruimte. Hun inzet van die tijd en ruimte verandert met de ervaring. Maar voor reflectie maakt men amper tijd. De debriefing lijkt er geschikt voor, maar dat is aan het einde van de werkdag, aan het einde van de energie en op het moment dat sommige mensen al weggaan en anderen nog bezig zijn om hun klus af te ronden. Andere momenten voor reflectie worden niet makkelijk gevonden. En toch zien we dat politiemensen, mits goed begeleid, kunnen floreren op goede reflectie. Men waardeert het als er op een serieuze en integere manier diepgaand geluisterd wordt naar de uitvoering van het werk en dilemma's van de praktijk. 'Hiervoor nemen we te weinig tijd', is dan een steevaste reflectie op het gesprek. (Bijlage 5)

En meer...

Dit overzicht van werkwijzen, die kunnen bijdragen aan het in praktijk brengen van rijker verantwoord en operationele teams, is nooit compleet. We durven zelfs te stellen dat het slechts een armoedige greep van manieren is, waarop rijker verantwoord en praktijk kan zijn.

We sporen aan om te tonen wat je ziet, wat je doet, waarom je het doet. Opdat mensen mee gaan doen en opdat je er zelf van kunt leren. En natuurlijk ook om te tonen waar je werk het verschil kan maken. Rijker verantwoord lukt met een palet aan manieren om je werk zichtbaar te maken.

Vul het aan, naar hartenlust. Doe het!

6

Hoe gaat het eigenlijk met mijnheer Sisyphus?

Mijnheer Sisyphus is halverwege de berg. Zijn taak is eindeloos. En als je dit boekje weglegt en nog eens oppakt, dan is hij geen steek verder gekomen. Zijn straf kreeg hij omdat hij meende op gelijke hoogte te staan met de goden en omdat hij zichzelf daarmee een vorm van almacht toerekende.

In 'De mythe van Sisyphus' beschrijft Albert Camus dat het verhaal draait om de wanhopige zoektocht van de mens naar de zin van het leven in een onverschillig heelal. Volgens Camus vraagt dit om absurde helden; mensen die aanvaarden dat het leven geen zin heeft en toch koppig doorgaan.

Anderen, zoals bijvoorbeeld Søren Kierkegaard, voegen aan dit verhaal toch wat meer hoop toe. Zij benadrukken vrijheid en verantwoordelijkheid in het al dan niet omhoog

duwen van de steen en daarmee de opdracht van ieder mens om zin te geven aan het leven. Geloof dat jouw leven en jouw werk ertoe doen en geloof dat de wereld er mooier van kan worden.

Diep in ons hart voelen wij als auteurs ons meer aangetrokken tot de hoopvolle groep. We geloven dat politiewerk het verschil kan maken en dat rijker verantwoordend dat kan versterken. Daarom schreven we zes boekjes over rijker verantwoordend, we schreven artikelen en maakten een website, een podcast en hielden minisymposia. Onder leiding van Jaco van Hoorn is er een leeratelier en verscheen er een themanummer Rijker Verantwoordend van het Tijdschrift voor de Politie.

En zelfs als ook dit maar een voorbijgaande inspiratiebron blijkt te zijn, dan nog trekken we ons op aan de woorden van Camus: "De strijd tegen de top is op zichzelf voldoende om het hart van een mens te vullen. We moeten ons Sisyphus als een gelukkig mens voorstellen."^[12]

Met dit boekje hebben we deze steen nog maar eens omhoog geduwd. In de hoop dat het inspireert. We zijn benieuwd...

De strijd tegen de top is op zichzelf voldoende om het hart van een mens te vullen. We moeten ons Sisyphus als een gelukkig mens voorstellen

Betekenisvol Sisyphuswerk

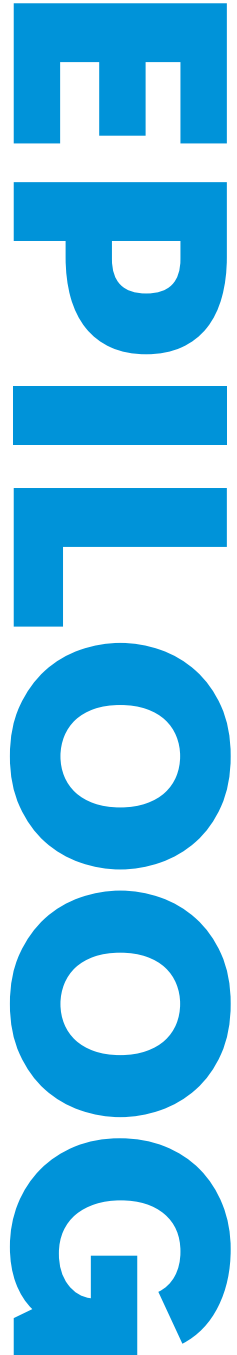
Rijker verantwoord in relationeel perspectief

In dit boekje draait het om het alledaagse blauwe politiewerk; het straatwerk. Het woord alledaags kan je op het verkeerde been zetten. Dat het alledaags is, betekent niet dat het voorspelbaar of saai is. Integendeel. In welk werk kom je zoveel bijzondere mensen tegen en maak je zoveel gekke, onverwachte, gevaarlijke, droevige en leuke dingen mee? Het alledaagse is bij de politie zeker niet gewoon. Wat doen politiemensen niet allemaal om het samenleven veilig en leefbaar te houden? Ga er maar aan staan!

Maar zoals uit dit boekje blijkt, is het helemaal niet zo makkelijk om in die eindeloze reeks morele micro-praktijken aan te wijzen wat nu precies de resultaten van al dat politiewerk zijn; het valt niet mee om aan te tonen dat het tot aanwijsbare effecten leidt, om aannemelijk te maken dat problemen zijn opgelost. Soms lijkt het of het vooral improvisatie is; reactief, handelen naar bevind van zaken, houtje touwtje. Probleemgericht werken, een planmatige aanpak is niet wat je aldoor aantreft in de alledaagse praktijk. En toch...je weet dat het waardevol is, dat het voor het goede samenleven en voor concrete mensen betekenisvol is. Er schuilt veel vakmanschap in al dat alledaagse, reactieve werk. Zo goed mogelijk reageren op kleine en grote verstoringen. Niets oplossen, veel betekenen, zo hebben we het eerder wel eens aangeduid.

Maar geldt dat niet breder voor politiewerk? Is niet al het politiewerk waardevol Sisyphuswerk? Wat voor het alledaagse, blauwe werk geldt, geldt evengoed voor de opsporing, voor de ordehandhaving, voor de strijd tegen cybercrime en de aanpak van maatschappelijke onrust. De politie werkt aan eindeloze vraagstukken die 'domweg' voortkomen uit het samenleven zelf.

Voor een doe-organisatie als de politie is het natuurlijk heerlijk om eindeloos bezig te kunnen zijn, maar het is ook confronterend dat er geen duurzame resultaten zijn. De politie lost het nooit echt op! En als je aan politiemensen vraagt of ze de best denkbare aanpak

GOOLOLELEWE

gekozen hebben, kunnen ze dat niet met klinkende, duurzame resultaten aantonen. Politiewerk is onvermijdelijk ‘lapwerk’. Dat maakt verantwoorden tot een hachelijke zaak. Dat wil zeggen, als je – van jezelf - aantoonbare, duurzame resultaten verwacht en als je verantwoorden ziet als het tonen van telbare resultaten.

Bij het schrijven van dit boekje werd duidelijk waarom politiemensen in blauw de verantwoordingsvraag ongemakkelijk en misschien zelfs ongepast vinden. We begrepen dat politiemensen in blauw hun trots niet hoeven te ontlenen aan de resultaten die ze boeken. Dat ze elke dag weer bereid zijn om die ‘steen’ omhoog te duwen, is op zichzelf een terechte bron van trots.

Het verantwoorden zou zich meer kunnen richten op het verhelderen van de betekenis die politiewerk heeft voor concrete mensen, in concrete situaties en gemeenschappen, dan in het tonen van resultaten of het vragen naar de best denkbare werkwijze om resultaten te boeken. Rijker verantwoorden krijgt daarmee een meer relationele invulling. Wat heeft de politie betekend voor mensen? En natuurlijk is er veel voor te zeggen om daar bewuster en planmatiger aan te werken. Hoe zijn wij met ons politiewerk betekenisvol voor betrokkenen? Weten we dat eigenlijk wel? Kunnen we ons hier verder in ontwikkelen? En kan dat dan ook leiden tot het versterken van het samenspel met anderen, burgers en partners? Hier is nog veel te winnen.

Misschien is dat ook de manier om in de breedte naar verantwoording van politiewerk te kijken. Niet op zoek zijn naar telbare resultaten, maar naar de betekenis voor mensen. Daarmee wordt het verantwoorden geplaatst in een perspectief dat aansluit op het karakter en de ambitie van de Nederlandse politie. Een politie van de samenleving; een relationele politie.

Dat politiemensen elke dag weer bereid zijn om die ‘steen’ omhoog te duwen, is op zichzelf een terechte bron van trots

Bijlage 1 - Je aanpak helder maken

Inleiding

Een helder plan van aanpak staat centraal in deze oefening. In de oorspronkelijke vorm werkten we met het verantwoordingsbeeld. Dit is goed voor teams die projectmatig werken aan vraagstukken, zoals bijvoorbeeld in de aanpak van ondermijning. Zie voor een uitwerking hiervan onze eerdere publicatie Rijkverantwoorden (2020).

Voor operationele teams adviseren we echter een compactere vorm met vier concrete vragen.

Setting

Besteed een teamdag aan het werken aan deze vragen. Nodig iemand uit die je op sleeptouw neemt met voorbeelden en bevordert creativiteit.

Aanpak

Vier praktische vragen staan centraal: Wat zie je? Wat wil je? Wat doe je? Wat laat je zien? Start met een inleiding waarin duidelijk wordt waarom je dit gaat doen en werk dan in subgroepen, aan de hand van eigen thema's, aan de bovenstaande vragen.

Bevordert creativiteit door de inrichting van de ruimte of de manier waarop opdrachten worden verstrekt. En loop dan blok voor blok langs de vragen.

Benadruk de praktijk van de straat bij 'wat zie je'. Hoe concreter hoe beter. Stimuleer collega's om de belangrijkste dingen te benoemen die ze op hun thema zien; op straat, bij collega's, bij partners, bij het gezag, in de pers, etc.... En blijf ook concreet bij de vraag 'wat doe je'. Geen al te hoogdravende dromen van alles wat zou kunnen, maar beperk je tot wat je nu al doet of wat je morgen in gang zou willen zetten.

Rond af met reflectie op de vraag hoe je dit levend houdt.

Bijlage 2 - Buurten

Inleiding

Buurten (werkwoord) is actief in gesprek gaan met burgers uit een dorp, buurt of wijk. Als inleiding op het gesprek toon je je politiepraktijken op een rijke manier. Daarna nodig je de deelnemers uit om hierop te reageren en om dit aan te vullen met de onderwerpen die ze zelf belangrijk vinden.

Setting

Buurten vraagt een inbrenger van de politiepraktijk in die omgeving (wijkagent, operationeel expert), een begeleider en burgers die actief met de politie willen meedenken over veiligheidsvraagstukken.

Neem 1,5 uur de tijd.

Aanpak

De begeleider heet iedereen welkom en licht het programma en de werkwijze toe. De inbrenger schetst in 15 – 30 minuten een rijk beeld van de politiepraktijk, met cijfers, beelden en verhalen. Zodanig dat zichtbaar wordt wat de politie ziet als de belangrijkste thema's in het gebied, waarom, wat de problemen zijn, wat de inzet is en welke resultaten er worden geboekt.

De begeleider geeft ruimte voor verdiepende vragen ('hoe zat dat precies?'), maar (nog) geen oordeelsvorming.

Dan is er ruimte om in gesprek te raken. Herkent u de beelden van de problematiek? Wat vindt u ervan? Wat vindt u van het politieoptreden? Wat kunt u zelf bijdragen? Welke andere vraagstukken ziet u? Hoe zou de politie daarop kunnen acteren? En opnieuw, wat kunt u zelf bijdragen?

In de afsluiting bedankt de begeleider de deelnemers. Er is ruimte om te kijken of er aanleiding is voor volgende afspraken. En de begeleider benoemt op een paar van de belangrijkste punten (inhoudelijk of procesmatig) wat de politie zal doen met de feedback.

Bijlage 3 - Buitenspiegel

Inleiding

De buitenspiegel is een instrument om met ketenpartners en met burgers te kijken naar goed politiewerk. Aan de hand van een concrete casus ga je in gesprek over de ervaringen van de samenwerking, steeds met als referentiepunt de vraag 'of de politie goed werk heeft geleverd'.

Setting

De buitenspiegel vraagt een inbrenger van de casus, een begeleider en deelnemers (burgers, ketenpartners) die actief bij de casus betrokken zijn geweest.

Neem 1,5 uur de tijd.

Aanpak

De begeleider heet iedereen welkom en licht het programma en de werkwijze toe.

De inleider schetst in ongeveer 15 minuten een tijdsverloop van de casus. Waar is het begonnen, wie waren erbij betrokken, wat deden ze, wat gebeurde er.

Er is dan ruimte voor verdiepende vragen ('hoe zat dat precies?'), maar (nog) geen oordeelsvorming.

Daarna is er ruimte voor de drie perspectieven en negen vragen van de buitenspiegel. De drie perspectieven zijn presentie (het burgerperspectief), professionaliteit (het politie perspectief) en integraliteit (het samenwerkingsperspectief). De vragen kunnen in volgorde gesteld worden, maar een ervaren begeleider kan er ook mee meanderen, op de stroom van het gesprek.

In de afsluiting bedankt de begeleider de deelnemers, benoemt dat ieder meeneemt wat voor hem of haar van waarde is en noemt een paar belangrijke punten die de politie zeker mee zal nemen.

Bijlage 4 - De trechter van Vanderdriessche

Inleiding

De trechter van Vanderdriessche^[13] is een manier van kijken om samenhang te brengen in doelen van het eenheidsplan, districtsplan en teamplan. De doelen worden steeds benoemd vanuit het 'waarom' en worden op ieder niveau praktisch gemaakt.

Setting

De trechter is bedoeld voor leidinggevend en begeleiders in de ondersteuning van de opzet van de P&C-cyclus.

Aanpak

De begeleider heet iedereen welkom en licht het programma en de werkwijze toe. De aanpak is top-down én bottom-up. Doelen kunnen ontstaan vanuit de strategie en vanuit de werkvloer.

Op alle niveaus wordt het probleem en/of de daarvoor gekozen oplossingsrichting benoemd: 'wat is er aan de hand dat je niet op zijn beloop kunt laten?' Dat is de 'why' van de aanpak. Op strategisch niveau wordt de problematiek en de oplossingsrichting zorgvuldig beschreven. Op operationeel niveau vat je de problematiek met een pakkende titel.

Op het strategisch niveau worden de oplossingsrichtingen uitgewerkt. Op het tactisch niveau wordt dit vertaald naar concrete doelen. Daarbij wordt uitvoerig stil gestaan bij de criteria. Zo wordt zichtbaar aan welke eisen de oplossing moet voldoen: 'zodanig dat', 'zonder dat', 'mits'.

Op het operationele niveau wordt vooral aandacht gegeven aan de concrete oplossing: wie, wat, wanneer, hoe, hoelang, waar en hoeveel.

Bij de periodieke bespreking van de plannen tussen de managementlagen bespreek je een beperkt aantal vooraf gekozen thema's. De hoger leidinggevende heeft daarvoor drie criteria: 1. onvoldoende zicht op voortgang. 2. zorgen over voortgang 3. waardering voor voortgang en het een impuls willen geven.

Bijlage 5 - Reflectie

Inleiding

Reflectie is een onmisbare schakel van professionalisering. Het helpt teams om kritisch te blijven op hun handelen en alert te blijven op de context waarin ze werken. Reflectie scherpt wijsheid, talent, intuïtie, creativiteit en leren door te doen.

Setting

Reflectie kost tijd en ruimte. Los van de directe werkplek en los van telefoons en agenda's. Afhankelijk van thema en werkvorm, neem één of enkele uren de tijd.

Aanpak

We ontwikkelden voor reflectie geen eigen of aparte aanpak, maar we schetsen hier wel een paar uitgangspunten die voor ons behulpzaam zijn bij reflectief werk. Reflectie lukt als er goede coaches zijn die actief luisteren, die betekenis weten te geven aan de verhalen en die de kern naar boven kunnen halen.

Reflectie hoeft niet kritisch of belerend te zijn. Er valt ook juist veel te leren van het kijken naar goed werk. Je hoeft niet met de billen bloot over werk dat misschien wel schaamtevol was. Juist ook door indringend naar goede voorbeelden te kijken, kan je met elkaar veel leren over goed (politie)werk.

Reflectie draait om perceptie en interpretatie. Je kunt niet weten wat er precies is gebeurd: je moet het doen met de dingen die ieder heeft waargenomen en hoe men dat heeft geïnterpreteerd. Daarover spreken vraagt betrokkenheid, van beide kanten.

Reflectie is actiegericht. Het is terugkijken én vooruitkijken, steeds op zoek naar de sleutels die bepalend zijn voor je keuzen. Goede reflectie biedt de kracht om het werk opnieuw te scheppen.

Bronnen

[1] Postma, T. Bentvelzen, W. (2022) Blauwdruk, Kroniek van de Nationale Politie, Uitgeverij Balans, Amsterdam

[2] Korpschef Janny Knol in Trouw, Zaterdag 21 december 2024

[3] Politie eenheid Amsterdam (5 oktober 2024) Peter Holla is de nieuwe politiechef van de eenheid Amsterdam, LinkedIn (gezien, 5 oktober 2024)

[4] Jaco van Hoorn, Auke Dijk (februari 2024) Betekenis van de politie in de samenleving, Artikel 3 van de Politiewet, de politietaak opnieuw doordacht, uitgave Politie

[5] Vos, Scherpenisse, Nap, Los en Koedam (Juni 2023) Verantwoorden in verbinding, Politie, Politieacademie, RONT, NSOB

[6] Nap, Vos, Los (januari 2020) Rijker Verantwoorden, Politieacademie/ RONT Management Consultants/ Politie Eenheid Rotterdam

[7] Vos, Scherpenisse, Nap, Los en Koedam (Juni 2023) Verantwoorden in verbinding, Politie, Politieacademie, RONT, NSOB

[8] Myrthe Koopman, BNR Live radio, podcast en Nieuws, 12 november 2024 06:49, aangepast op 12 nov 08:28. Voorzitter politiebond over geweld in Amsterdam: 'Reactie van politici is trap na', BNR.NL, gedownload 19 nov 2024, 13.50 uur

[9] Minister van Justitie en Veiligheid (27 juni 2023) Aan de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, vergaderjaar 2022-2023, 29 628 Nr. 1174

[10] Nap, Vos, Los (januari 2020) Rijker Verantwoorden

[11] Maynard-Moody, S., Musheno, M. (2003) Cops, teachers, counselors. Stories from the frontlines of public service, The University of Michigan Press, Ann Arbor, P 12

[12] Albert Camus, (1962) De mythe van Sisyphus. Een essay over het Absurde. Vertaling door C.N. Lijsen. De Bezige Bij, Amsterdam

[13] Vanderdriessche, F., Looten, H. (2017) Leidinggeven zonder cijfers, van input naar output. LannooCampus, Leuven

Colofon

Deze uitgave is tot stand gekomen op basis van meerjarige samenwerking aan het thema rijker verantwoorden.

Uitgave: Politie | Politieacademie | RONT
Februari 2025

Auteurs:

Joost Vos

Partner, RONT Management Consultants
vos@rontmc.nl

Jan Nap

Lector Waardevolle Praktijkontwikkeling, Politieacademie
jan.nap@politieacademie.nl

Christiaan Los

Operationeel Specialist Ondernijning, Politie
christiaan.los@politie.nl

Vormgeving: Christiaan Los

Beeldmateriaal en omslag: Korpsmedia | Peter Monteny

Meer informatie en andere publicaties: www.rijkerverantwoorden.nl

Voor reacties, vragen of exemplaren neem contact op met de auteurs.

© 2025

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt zonder schriftelijke toestemming van de auteurs. Maak passend gebruik van bronvermelding

Rijker Verantwoorden tussen trots en schaamte

(Jouw) werk bij de politie doet ertoe. Soms gaat het top. Dan ben je trots. Soms is het modderig, teleurstellend of lijkt het nutteloos. Je vraagt je af waar je eigenlijk mee bezig bent. En toch ben je trots, omdat je de volgende dag de draad weer oppakt, omdat je volhoudt.

Zulk werk lijkt niet leuk om te tonen. En toch vinden we dat een goed idee. Rijker verantwoord gaat niet om ronkende verhalen, maar het is tonen wat je bezighoudt en wat je daarmee doet. Om anderen erbij te betrekken. Om er met een milde blik naar te kijken en het te bezien. Om te vernieuwen. En om te laten zien dat er zoveel waardevols zit in doen en doorgaan.

Rijker verantwoord tussen trots schaamte; hoe zou dat eruit kunnen zien?